

Jerzy Kronhold (Polsko)

Básník, kulturní atašé, antikvář. Narodil se v roce 1946 v polském Těšíně. Studoval polonistiku na Jagelonské univerzitě v Krakově, absolvent Fakulty dramatu (PWST Varšava). Debutoval v roce 1972 básnickou sbírkou *Samopalenie*. V letech 1968–1975 člen literární skupiny *Teraz* (společně s Julianem Kornhauserem a Adamem Zagajewským). V letech 1970–1972 organizoval srazy básníků v Těšíně, jež měly formativní význam pro hnutí později známé jako *Nowa Fala* (Nová vlna). Vydal více než desítku básnických sbírek, mj. *Oda do ognia* (1982), *Niż* (1990), *Wiek brązu* (2000), *Epitafium dla Lucy* (2012) nebo *Skok w dal* (2016, Literární cena města Varšavy). V poslední době vyšly jeho básnické sbírky *Stance* (2017) a *Adres w ciemnościach* (2017). V letech 2000–2006 byl ředitelem Polského institutu v Bratislavě a po dvě funkční období působil jako generální konzul Polské republiky v Ostravě. Jeho básně byly přeloženy mj. do češtiny a slovenštiny.

výběr z básní přeložil Michael Alexa

Čistil jsem tvoje boty

Čistil jsem tvoje boty,
o pět čísel menší
než moje. Vkládal jsem
do nich ruce
jako do rukavic.
Bříšky prstů jsem se dotýkal
proláklin, otisků
pat a prstů.
Bylo mi teplo. Velice.

Poezie je vyzvání k tanci

Poezie je vyzvání k tanci
foxtrot s přízraky na Elysiu
někdy je to nahlížení do hrdla propasti
chůze k neviditelnému a
nevyslovitelnému
na okraji mapy a na špičce jazyka
bez pojištění je to citlivost na
rukavici lístek máty sojčí pírkó
i na tvoji malinovou rtěnku
jsou to rozhovory na mořském břehu
při kterých ležíme vedle sebe na písku
a nad námi ohó hbitá oblaka
stejná jako v Jeruzalémě nebo v Tróji

Držím tě v náruči dcerko

Držím tě v náruči dcerko,
vinylový kruh
s braniborským koncertem se otáčí,
znějí smyčce, trubka a hoboj,
hlavu mi kladeš ke krku
jako na hmatník hudebního nástroje, oba
alespoň v tomto okamžiku, zpíváme
totéž.

Zdravil jsem ji grüss Gott

Jmenovala se Justka
a taková už zůstane
bez příjmení
vyzáblá drobná stařenka
v legendárním klobouku
se stužkami v barvě
vyšisovaného ocúnu
obdivovatelka arcivévodky Karla
a Lehárovy árie (dobrá známá
hraběnky Marice) co se na odpor
staví převážně
v lékárně vedle kostela milosrdných
bratří kde kapky stále osnovaly
spiknutí valeriana
belladonna třezalka
šťolverk na kašel
a obrovitá hlava
jednorožce bojuje
se zlými silami
zdravil jsem ji grüss Gott
jako by to bylo konspirační
znamení nebo heslo
k bankovnímu sejfů
odpověď byla vždycky
pečlivě modulována
její báječný klobouk
ctnostně proplouval
mořem šátků a baretů
a ona čekala jako trosečník v domě zajetí
na záchrannou akci
a soud na to že si ji
někdo lidsky zapamatuje
jako odepsanou Němku
nejen sestry
ze shromáždění žebráků
se sáčkem krup šálou
a kostkou ubohého mýdla
zdravil jsem ji grüss Gott

Mlčení

Po cestě do kina v Królewské
otec ukazoval
na rozstřílené průčelí
Kronenbergova paláce
s vymlácenými okny
do kterých se nořily vlaštovky
byl pošmourný začátek července
vhodný na film
o ghettu
ale když film skončil
otec mlčky vstal
a já fracek co ještě nemutoval
nechápal jsem ještě
že jsou neštěstí
na která jsou krátká i slova
i slzy
a dokonce
i mlčení

Babské chcanky

Někdy v květnu se chodilo
za město na louku, nedaleko
řepkového pole,
které jedovatě svítilo
jako trikot v jakém finišoval
milovaný cyklista Veselý
čmeláci malé bombardéry
se zadečky pokrytými pylem už řádily
višně se daly do kouzlení květů
jemných jak hedvábný papír
a my se dali do sběru kopinatých lístků
s kyselou chutí
chutnali jsme je abychom se nespletli
labužnický jsme je žvýkali abychom
věděli
že to jsou ony legrační
babské chcanky neboli obyčejný šťovík

Mnoho západu

když jsem byl malý chlapec
lump co do všeho strkal nos
mnoho dní
jsem u sebe nosil kousek kůry
se jménem tajné lásky
které jsem vyryl nožikem
ovšem každý večer
než jsem šel spát jsem tajně
aby mě nikdo neviděl
vytáhoval kůru z dřevé kapsy
potřísněné zeleným inkoustem
a opatrně
ji vkládal pod polštář

Život ptáků a savců po

Tak nějak nám nikdo nechtěl ukázat cestu
na místo kde shořela stodola
seno vonělo spánkem stohy zlátly ve slunci
(čápi překonávali rekord v porodnosti)
tak trochu oklikou zajeli jsme si
přes Jedwabne na Tykocin
poněvadž jsem chtěl lenošit u řeky Narwe
poslouchat žluvy sledovat losy v přírodě
svléknut se do naha
a chladně fotografovat život ptáků
a savců po holokaustu

Sextet

Dnes ráno jsem ti k snídani
přinesl 5 vlašských ořechů
a jednu zažloutlou celestu
utrženou z větve u cesty
umístil jsem je
na šedý pískovec
v náhodných rozestupech
které nic neznamenal
a naslouchal jejich nezvučnému
rozhovoru
jako by to byl sextet toho Dána (jehož
jméno mi v té chvíli vypadlo)
vrátila ses však do kuchyně
s mučícími nástroji v rukou
a třeskot praskajících skořápek
mi připomínal že to byl Nielsen
a jeho menuet
(který mi chvíli zněl v hlavě)
z prostřední části

Už je pozdě

Už je pozdě
z rozpáraného vaku noci
se sype drť hvězd
večer plyne
husté želé
z borůvek
stydne rozpálená římsa
zpuštělého divadla
a vzadu sova pálená
jako zjevení Fedry
jež hledala chlad
po explozích vášně

* * *

Minulost, budoucnost,
ani slovo.
Odlož to
jako šroubovák
do kufříku s nářadím.

Odlož tento báječný večer
na později
jako hrnek
se šalvějí,

a tmu odlož jako loď
s cizí vlajkou na stožáru.

Ostnokožci ať si klidně spí,

ať svítí
domácí plankton,
jen ať se přikrádá prach.

Tolik koutů k lenošení

Tolik koutů k lenošení,
přesívání pouště.
To jsou čáry,
našel se svlačec
a nezmar pupenec
a moje já s tvým
vede učené disputace
o kvašení okurků,
bázni a chvění.

Příkop podél cesty

Někde tam mezi
vitráží z všelijakých skel
a azbestem z demolice
se plíží
užovka jako kustod
maloměstského muzea.
Lopuchy se musí
odhrnout opatrně,
pak posvítit lampiónkem
a chovat v úctě
jeho pohoršující tajemství.

O kalhotkách

Vyprala jsi
pověsila
na topení
aby uschly
rychleji
odjela jsi
na týden
do Ustky
zapomněla
jsi je vzít s sebou
teď jsem doma sám
a dívám se
na suché
stýská se mi
ty víš
jak na mě

V českých parcích

V českých parcích se rády
usazují veverky, žluny šedé
a milovník mechu, patriarcha Amos Komenský.
Lavičky s výhledem na kvetoucí magnólie
přejí rozjímání. Je slyšet, jak matky
volají na svoje ratolesti:
Pojď ke mně, Pepíčku – mazlivě,
zpěvně a s přízvukem pohyblivým
jako sáňky na bobové dráze.
Čeština je krásná. Voní po včelách
a po hudbě.

O starší sestře

Rok co rok vyrážela do Puław
a na půlnoční
ale jaksi nikdy nestihla
ani vlak
ani se vdát
ani uklidit v koupelně
když
jsem ji spatřil
upoutanou k lůžku
jak téměř bez citu
pohybuje prsty pravé nohy
napadlo mě že tentokrát
bezpochyby dokáže
cokoli

Blížím se k tobě

Blížím se k tobě na koni pěšky
abych uhasil mlčení tvého oka
poněvadž končí mokrý přechod listopadu
a zásoby růží časem vybledly
poněvadž hnědne
shnilá sarabanda listí
a úsměv
ostří
kosa mrazu
poněvadž sám jsem jako závěs
u dveří
který promazáváš ty

Číslo

Pokud vytáčíš tohle číslo
nebo je používáš jako heslo v bankomatu,
věz jedno,
že je to moje teta, která již nežije,
Häftlingová – 7944

Plamen

Tmavý plamen v řetězci Tesco,
na tričkách i na plakátech,
na obálkách barevných žurnálů,
který plápolá
mezi plechovkami červených fazolí
i nad regálem se zlatou tequillou –
to je Che, který se vzdal.

Dopis

Čurala jsi
a přitom se mnou
telefonovala
bylo to něžné
velmi blízké
nádherné
jak
milostný dopis
s vodotryskem